Písemná SZZK ze Správního práva – 17. 10. 2025

Zadání

Společnost X., s. r. o., je vlastníkem několika pozemků, které tvoří souvislé území v obci P., která se nachází ve správním obvodu obce (města) s rozšířenou působností R. v Kraji S.

Dne (x) podala společnost X., s. r. o., příslušnému stavebnímu úřadu, jímž je Městský úřad R., žádost o povolení záměru stavby opěrné zdi o výšce 2,5 a délce 80 m na jednom ze svých výše zmíněných pozemků, který se nachází v zastavitelné ploše vymezené územním plánem obce P. a který sousedí s pozemkem, jehož vlastníkem je pan Y. Smyslem záměru stavby opěrné zdi je umožnit vytvoření rovné plochy ve svažitém terénu, kterou bude možno dále využít pro umístění a provedení staveb dvou rodinných domů. Žádost byla úplná (obsahovala všechny povinné náležitosti včetně povinných součástí a netrpěla ani jinými vadami). O povolení stavby opěrné zdi ve zrychleném řízení stavebník nepožádal.

Stavební úřad poté, co předepsaným způsobem splnil povinnost vyrozumět o zahájení řízení, nařídil na den (x+21) ústní jednání spojené s ohledáním na místě. Ústní jednání vedla paní Z. (= oprávněná úřední osoba). Pozornosti oprávněné úřední osoby přitom neunikl závadný stav (= zvenčí viditelné zjevné bezpečnostní závady) blízké budovy, jejímž vlastníkem byla rovněž společnost X., s. r. o. S projednáváním žádosti tato skutečnost nesouvisela.

Povolení záměru stavby opěrné zdi stavební úřad vydal dne (x+28). Proti oznámenému rozhodnutí se nikdo neodvolal. Provádění stavby zahájila společnost X., s. r. o., několik dní po nabytí právní moci rozhodnutí [dne (x+52)], stavbu prováděla svépomocí.

Na základě poznatku o závadném stavu zmíněné budovy a po uskutečněné stavební kontrole zahájil stavební úřad stavební úřad řízení o nařízení opatření k nápravě spočívající v povinnosti provést nezbytné úpravy stavby. V průběhu tohoto řízení se za jeho účastníka přihlásil pan B., který je nájemcem předmětné budovy, načež stavební úřad rozhodl, že pan B. není jeho účastníkem. Výše uvedené opatření k nápravě stavební úřad nařídil společnosti X., s. r. o., rozhodnutím vydaným dne (x+63). Je nesporné, že provedením nezbytných úprav nařízených vlastníkovi stavby nebudou dotčena věcná práva žádné jiné osoby a že stav stavby nevyžadoval nařízení současného vyklizení stavby (stavební úřad je nenařídil).

Proti rozhodnutí vydanému dne (x+63) podala společnost X., s. r. o., dne (x+70) odvolání, v němž zpochybňovala význam na budově zjištěných závad a namítala, že náklady na jejich odstranění by byly pro ni příliš zatěžující.

Krajský úřad Kraje S. jako příslušný odvolací správní orgán po seznámení se s obsahem spisu usoudil, že vydání rozhodnutí stavebního úřadu nepředcházelo řádné zjištění stavu věci. Napadené rozhodnutí proto zrušil a věc vrátil k novému projednání správnímu orgánu I. stupně. Rozhodnutí o odvolání bylo vydáno dne (x +112) a oznámeno společnosti X., s. r. o., téhož dne doručením do její datové schránky.

Proti rozhodnutí Krajského úřadu Kraje S. podala společnost X., s. r. o., dne (x+133) žalobu místně příslušnému krajskému soudu. V žalobě, v níž zopakovala své tvrzení obsažené

v odvolání, dále uvedla, že důvod nezákonnosti vidí v porušení ustanovení § 225 stavebního zákona o odvolacím řízení, které ukládá odvolacímu správnímu orgánu povinnost nezákonné nebo nesprávné rozhodnutí správního orgánu I. stupně změnit.

Krajský soud, aniž se zabýval žalobním tvrzením, žalobu společnosti X., s. r. o., podle § 46 odst. 1 písm. d) soudního řádu správního odmítl.

Otázky:

1. Vyžaduje záměr stavby opěrné zdi uvedené v zadání povolení stavebního úřadu a podléhá tato stavba po svém dokončení kolaudaci?

2. Jakou právní povinnost měla společnost X., s. r. o., vůči stavebnímu úřadu před zahájením provádění stavby opěrné zdi a jaké by byly důsledky jejího porušení?

3. Musel, popřípadě mohl vůbec stavební úřad v daném případě v řízení o povolení záměru stavby opěrné zdi ústní jednání nařídit?

4. Podle kterého právního ustanovení měl stavební úřad rozhodnout o tvrzeném účastenství pana B. v řízení o nařízení opatření k nápravě podle stavebního zákona a mělo takové rozhodnutí konstitutivní, nebo deklaratorní povahu?

5. Za jakých okolností zmíněných zákonem mohlo být rozhodnutí ze dne (x+112) oznámeno společnosti X., s. r. o., doručením do její datové schránky téhož dne, co bylo toto rozhodnutí vydáno?

6. Posuďte správnost tvrzení, že Krajský úřad Kraje S. porušil v zadání uvedené ustanovení stavebního zákona o odvolacím řízení.

7. Vysvětlete, co vedlo krajský soud k odmítnutí žaloby bez toho, že by se zabýval žalobním tvrzením.

8. Podle zákona o obcích spravuje obec své záležitosti samostatně. Samostatná působnost obce je výrazem
a) delegace státní správy,
b) decentralizace veřejné správy,
c) hierarchie úrovní územní samosprávy.

9. Vyvlastněním v teorii správního práva rozumíme přechod vlastnického práva v důsledku správního aktu. Vyvlastněním přechází vyvlastněné právo vždy
a) na expropianta,
b) na stát,
c) na expropriáta.

10. Zákon může spojovat s nečinností správního orgánu fikci, že bylo vydáno rozhodnutí. V takovém případě a za předpokladu, že zákon zároveň vylučuje možnost podat řádný opravný prostředek ve správním řízení, se lze ve správním soudnictví proti fikci bránit
a) žalobou proti nečinnosti,
b) kompetenční žalobou,
c) žalobou proti rozhodnutí.

Vzorové řešení:

ad 1)

Opěrná zeď je stavbou ve smyslu § 5 odst. 1 StavZ. Stavbu označuje § 4 odst. 1 StavZ za záměr. Z § 171 StavZ vyplývá, že záměr, který je stavbou, vyžaduje povolení, nejde-li o drobnou stavbu. Drobné stavby jsou uvedeny v příloze č. 1 StavZ [§ 5 odst. 2 písm. a) StavZ]. Opěrná zeď o výšce 2,5 m drobnou stavbou není. [Podle bodu 5. písmene a) odstavce 1 přílohy č. 1 StavZ je drobnou stavbou pouze opěrná zeď do výšky 1 m.] Záměr stavby opěrné zdi uvedené v zadání tedy povolení stavebního úřadu vyžaduje.
Podle písmene e) odstavce 1 přílohy č. 2 je stavba opěrné zdi (která není drobnou stavbou) jednoduchou stavbou [§ 5 odst. 2 písm. b) StavZ]. Podle § 230 odst. 2 StavZ kolaudační rozhodnutí nevyžadují (tedy kolaudaci nepodléhají) jednoduché stavby, které nejsou stavbami uvedenými v odstavci 1 až 3 nebo v odstavci 2 písmeni d) přílohy č. 2 StavZ (= znění účinné do 31. 7. 2025), respektive stavbami pro bydlení nebo pro rodinnou rekreaci (= znění účinném od 1. 8. 2025). Stavba opěrné zdi uvedené v zadání tedy kolaudaci nepodléhá.

ad 2)

Společnost X., s. r. o., je stavebníkem [§ 14 písm. a) StavZ], která jednak žádala (pro sebe) o povolení záměru, jednak posléze sama prováděla stavbu svépomocí. Před zahájením předmětné stavby měl stavebník vůči stavebnímu úřadu povinnost oznámit mu termín zahájení provádění stavby a (vzhledem k tomu, že šlo o stavbu prováděnou svépomocí) jméno a příjmení osoby, která bude vykonávat stavební dozor, popřípadě stavbyvedoucího. Tuto povinnost stanoví § 160 odst. 2 písm. c) StavZ.
Porušení povinnosti stanovené § 160 odst. 2 písm. c) StavZ by bylo přestupkem podle § 302 odst. 1 písm. a) StavZ.

ad 3)

Při nedostatku speciální úpravy se ve správních řízeních vedených podle stavebního zákona postupuje podle správního řádu (§ 1 odst. 2 SpŘ). Podle § 49 odst. 1 SpŘ správní orgán nařídí ústní jednání v případech, kdy to stanoví zákon, a dále tehdy, jestliže je to ke splnění účelu řízení a uplatnění práv účastníků nezbytné.
V dané věci (= v rámci správního řízení o povolení záměru stavby v území, ve kterém byl vydán územní plán a který zjevně není záměrem EIA) stavební úřad nemusel nařizovat ústní jednání ze zákona. Mohl, respektive měl tak učinit tehdy, jestliže shledal, že je to ke splnění účelu řízení a uplatnění práv účastníků nezbytné. S odkazem na uvedené ustanovení správního řádu lze zjednodušeně odpovědět tak, že stavební úřad ústní jednání nařídit nemusel, ale mohl.
Lze dodat, že stavební úřad měl ve vyrozumění o zahájení řízení uvést, že a kdy bude ve věci nařízeno ústní jednání a že bude spojeno s ohledáním na místě (§188 odst. 1 StavZ) a že o termínu konání ústního jednání měl vyrozumět účastníky řízení a dotčené orgány nejméně 15 dnů předem (§ 189 odst. 1).
Pro srovnání: Povinnost nařídit ústní jednání v rámci správního řízení o povolení záměru má stavební úřad podle § 189 odst. 2 a podle § 216 odst. 1 StavZ.

ad 4)

Otázku tvrzeného účastenství řeší § 28 SpŘ. Podle jeho odstavce 1 bude v pochybnostech za účastníka řízení považován i ten, kdo tvrdí, že je účastníkem, dokud správní orgán formou usnesení nerozhodne, že účastníkem řízení není. Stavební úřad měl rozhodnout podle § 28 odst. 1 SpŘ.
Zmíněné ustanovení postavení účastníka nepřiznává ani neodnímá; konstatuje pouze, že jím někdo (byl a) je, nebo (nebyl a) není. Usnesení stavebního úřadu mělo deklaratorní povahu.

ad 5)

Podle § 72 odst. 1 SŘ se rozhodnutí správního orgánu účastníkům oznamuje doručením stejnopisu jeho písemného vyhotovení do vlastních rukou nebo ústním vyhlášením.
V zadání je uvedeno, že rozhodnutí o opatření k nápravě bylo společnosti X., s. r. o., oznámeno doručením do datové schránky téhož dne, co bylo vydáno [dne (x+112)]. Podle § 17 odst. 3 a 6 ZElÚk je dokument, který byl dodán do datové schránky doručen (se stejnými právními účinky jako doručení do vlastních rukou) okamžikem, kdy se do datové schránky přihlásí osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodanému dokumentu (§ 9 odst. 1 ZElÚk). Aby došlo k oznámení předmětného rozhodnutí v den jeho vydání (x+112), musela se oprávněná osoba ze společnosti X., s. r. o., přihlásit do datové schránky týž den, ale poté, co do ní byla písemnost dodána.
Předpokladem dodání dokumentu do datové schránky je, že tato datová schránka byla zpřístupněna (viz § 10 odst. 2 ZElÚk).

ad 6)

Ustanovení § 225 odst. 1 StavZ sice stanoví povinnost odvolacího správního orgánu napadené rozhodnutí nebo jeho část změnit (nedává možnost napadené rozhodnutí nebo jeho část zrušit a věc vrátit k novému projednání správnímu orgánu, který je vydal), ale dopadá pouze na rozhodnutí v řízení o žádosti.
Opatření k nápravě podle § 295 StavZ však stavební úřad ukládá v řízení vedeném z moci úřední. To vyplývá s z kontextu úpravy, ale i z textu samotného ustanovení (termín „nařízení“ nebo „nařídit“; zmínka o možném vydání rozhodnutí jako o prvním úkonu v řízení).
Krajský úřad Kraje S. proto ustanovení § 225 StavZ neporušil.

ad 7)

Ze zadání vyplývá, že Krajský úřad kraje S. prvostupňové rozhodnutí zrušil a věc vrátil k novému projednání Městskému úřadu R. správnímu orgánu I. stupně.
Podstatné je, že rozhodnutí odvolacího správního orgánu podle § 90 odst. 1 písm. b) SpŘ nikomu nezakládá, nemění, neruší ani závazně neurčuje jeho práva nebo povinnosti). Není tedy rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 SŘS.
Soud proto žalobu podanou proti tomuto rozhodnutí odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) SŘS (jako nepřípustnou) ve spojení s § 68 písm. e) SŘS (z důvodu stanoveného tímto zákonem, jímž je kompetenční výluka) a § 70 písm. a) SŘS (ze soudního přezkoumání jsou vyloučeny úkony správního orgánu, které nejsou rozhodnutími, jímž se zakládají, mění, ruší nebo

závazně určují jeho práva nebo povinnosti). Viz též rozsudek NSS ze dne 31. 3. 2010 č. j. 9 As 30/2010 - 219.
Úvaha o podání žaloby po vyčerpání řádného opravného prostředku proti novému rozhodnutí není pro odpověď na položenou otázku relevantní.

ad 8)

Podle zákona o obcích spravuje obec své záležitosti samostatně. Samostatná působnost obce je výrazem decentralizace veřejné správy. = b)

ad 9)

Vyvlastněním v teorii správního práva rozumíme přechod vlastnického práva v důsledku správního aktu. Vyvlastněním přechází vyvlastněné právo vždy na expropianta. = a)

ad 10)

Zákon může spojovat s nečinností správního orgánu fikci, že bylo vydáno rozhodnutí. V takovém případě a za předpokladu, že zákon zároveň vylučuje možnost podat řádný opravný prostředek ve správním řízení, se lze ve správním soudnictví proti fikci bránit žalobou proti rozhodnutí. = c)